Vlaams Parlement

stuk **925** (2010-2011) – Nr. 6
ingediend op 16 maart 2011 (2010-2011)

Hoorzitting

over content en productie, ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck

verzendcode: CUL

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:
de heren Carl Decaluwe, Paul Delva, Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Erik Arckens, Johan Deckmyn, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Herman Schueremans;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
de heer Lieven Dehandschutter, mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:
de heer Ludwig Caluwé, de dames Martine Fournier, Vera Jans, Tinne Rombouts;
de heer Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens, de heer Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Bart Tommelein;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Patrick Janssens;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Stukken in het dossier:
925 (2010-2011) – Nr. 1 t.e.m. 5: Verslagen over hoorzitting

INHOUD

I. Uiteenzetting van de heer Wouter Vandenhaute 4
1. Inleidende uiteenzetting 4
2. Vragen van de leden 4
3. Antwoorden van de heer Wouter Vandenhaute, met reacties van leden 6
II. Uiteenzettingen van de heren Peter Bouckaert en Steven Allcock 10
1. Presentatie van de heer Peter Bouckaert 10
1.1. De jonge, snelgroeiende audiovisuele sector in Vlaanderen 10
1.2. Impact van de besparingen bij de VRT op de onafhankelijke sector .. 10
1.3. Pleidooi voor een breder perspectief 10
1.4. Betekenis van de openbare omroep voor de onafhankelijke audiovisuele sector in Vlaanderen 11
1.5. Concrete suggesties voor de nieuwe beheersovereenkomst van de openbare omroep 11
1.6. Reflecties op de vorige uiteenzettingen 11
2. Presentatie van de heer Steven Allcock 12
2.1. Studio 100: content en productie 12
2.2. Studio 100 en de beheersovereenkomst van de VRT 13
3. Vragen van leden en antwoorden van de heren Bouckaert en Allcock 14
Gebruikte afkortingen 16

Ter voorbereiding van de nieuwe beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap, organiseerde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media op 25 februari 2011 een hoorzitting over content en productie.

I. UITEENZETTING VAN DE HEER WOUTER VANDENHAUTE

1. Inleidende uiteenzetting

De heer *Wouter Vandenhaute*, gedelegeerd bestuurder van de groep De Vijver, merkt vooraf op dat in deze commissie al heel wat te doen is geweest over Woestijnvis. De eerste uitnodiging in veertien jaar om hier het woord te voeren, werd dan ook in dank aanvaard.

De Vijver is de mediagroep die de Omloop Het Nieuwsblad organiseert, Humo uitgeeft, volgende week voor Belgacom TV de topper tussen Anderlecht en Racing Genk live brengt en ook het productiehuis Woestijnvis onder zijn vleugels heeft.

Wat de VRT en de nieuwe beheersovereenkomst betreft, is het de taak van de overheid en van de Vlaamse volksvertegenwoordigers om te bepalen hoeveel middelen worden ingezet voor media. Voorts moet het een bekommernis van de overheid zijn om te waken over de kwaliteit van die media. Er wordt weliswaar geregeld gesteld dat de kwaliteit van de televisie in Vlaanderen doorgaans een stuk hoger is dan in vele andere landen, maar de manier waarop die kwaliteit tot stand komt ligt hier wel constant onder vuur. Ten slotte moet er ook over worden gewaakt dat de concurrentiestrijd eerlijk verloopt. Zoals ook de vorige spreker al aangaf, wordt er in dat verband al te vaak naar twee partijen gekeken: de openbare omroep en de VMMa, die hier vandaag als eerste en uitgebreid het woord mocht nemen. Dat exposé was, zoals de voorzitter stelde, misschien wel milder van toon en op het eerste gezicht vriendelijker voor de VRT dan dat van SBS, maar niet noodzakelijk veel gematigder. Het pleidooi dat hier plots werd gedaan om het plafond voor inkomsten uit radioreclame op te geven, roept alvast vragen op over de onderliggende redenen. Voor het overige staat de spreker open voor de vragen die de leden van deze commissie ongetwijfeld hebben.

2. Vragen van de leden

De heer *Bart Tommelein* zegt dat Woestijnvis de jongste jaren heeft bewezen dat een openbare omroep niet noodzakelijk alleen eigen producties moet maken, maar ook een sterke marktpositie kan innemen dankzij content van productiehuizen. De discussie of dat via exclusiviteitscontracten moet verlopen, moet hier niet worden gevoerd. In het huidige televisielandschap neemt de openbare omroep een vrij dominante marktpositie in, zowel bij de radio als de televisie. Is de heer Vandenhaute van oordeel dat dit (te) verstorend werkt voor de groei van de commerciële omroepen?

De heer *Jurgen Verstrepen* beaamt dat Woestijnvis mee verantwoordelijk is voor de opgang van de openbare omroep. In hoeverre voelt men zich echter ook voor een eventuele neergang verantwoordelijk als de plannen voor een overname van SBS zouden worden waargemaakt? Aangezien Woestijnvis al jaren één van de hofleveranciers van de VRT is, werd er de facto heel wat overheidsgeld geïnvesteerd in dit privébedrijf. Die wijze van financiering leidt dan logischerwijze ook tot vragen in het parlement. Verkiest de heer Vandenhaute een financiering via de commerciële markt, of via één speler die met overheidsgeld gefinancierd wordt?

In dit parlement zijn al bij herhaling vragen gesteld over de rechten op de producties van Woestijnvis, maar daar werd tot nog toe nooit op geantwoord. Dat is nochtans belangrijk voor de beheersovereenkomst van de VRT en ook voor de eventuele plannen van de groep De Vijver. Hoeveel rechten op producties van Woestijnvis heeft de VRT in de lade liggen, of anders gesteld: bij wie berusten die rechten als het huwelijk tussen de VRT en Woestijnvis ontbonden zou worden?

De openbare omroep moet besparen en voert dan snel aan dat dit alleen kan door in de programma's te snijden en dus in te boeten aan kwaliteit. Als aan Woestijnvis wordt gevraagd om te besparen, kan dan nog een programma als 'De Slimste Mens' worden gemaakt? Zijn er nog marges op de budgetten? Het is opvallend dat, hoewel hier al geruime tijd over besparingen wordt gepraat, Woestijnvis zich tot nog toe niet heeft gemengd in dat debat. In de verhouding naar de VRT toe, is dat nochtans niet onbelangrijk. Kleine productiehuizen laten immers horen dat de besparingen bij hen worden gezocht, terwijl de grote productiehuizen buiten schot blijven. Hoe staat de heer Vandenhaute tegenover de noodzaak van besparingen?

De heer *Wim Wienen* vraagt in hoeverre de heer Vandenhaute het als belastingbetaler opportuun vindt dat de openbare omroep langlopende exclusiviteitscontracten sluit met een productiehuis. Dergelijke contracten vallen echter niet alleen meestal duurder uit, maar door hun lange duur bemoeilijken ze bovendien verschuivingen bij een economische terugval. In hoeverre zijn exclusiviteitscontracten trouwens marktverstorend? Uit een onderzoek van het Rekenhof bleek dat het niet eenvoudig is om de marktconformiteit na te gaan, omdat veel gegevens worden afgeschermd. Als de holding De Vijver haar omroepambities waarmaakt, in hoeverre gaan daar dan producties van Woestijnvis worden getoond die al op de VRT te zien waren en met belastinggeld zijn gefinancierd? Heeft de VRT met andere woorden rechten op de producties die in haar opdracht door Woestijnvis zijn gemaakt?

Mevrouw *Danielle Godderis-T'Jonck* merkt op dat de heer Vandenhaute een lans brak voor eerlijke concurrentie. Ook tussen productiehuizen onderling moet de concurrentie echter eerlijk verlopen. Is er met exclusiviteitscontracten nog wel sprake van eerlijke concurrentie? Hoe moet de VRT haar productiebeleid aanpakken? Waarin zit de meerwaarde van een openbare omroep: in de hogere kwaliteit van de programma's, in de budgetten, of nog ergens anders?

De heer *Veli Yüksel* feliciteert Woestijnvis met de creatieve programma's die het de afgelopen jaren geproduceerd heeft. Heel wat medewerkers van Woestijnvis komen nochtans van de VRT, maar zijn blijkbaar veel creatiever als ze dat huis hebben verlaten. Wat is de verklaring daarvan? Ligt het aan het klimaat bij de VRT, of aan het klimaat bij Woestijnvis? Wat de exclusiviteitscontracten betreft, is het uiteindelijk nooit gezond om afhankelijk te zijn van één leverancier. Met de geruchten over een mogelijk stopzetten van de samenwerking tussen de VRT en Woestijnvis, is de vraag of er nadien nog wel een kwalitatief aanbod zal zijn bij de VRT.

Ook de heer *Johan Verstreken* heeft woorden van lof voor de creatieve programma's van Woestijnvis. In het verleden is in deze commissie al bij herhaling gepraat over de noodzaak van transparantie bij de relatie tussen de VRT en productiehuizen, maar daarbij bleken er steevast geheimhoudingsclausules te bestaan. Klopt het dat de prijzen in vergelijking met die van kleine productiehuizen een stuk hoger liggen? Kan men bij de VRT besparen zonder kwaliteitsverlies te lijden? De vertegenwoordiger van de VMMa die hier al aan het woord kwam, vond alvast van wel. Hoe zou de heer Vandenhaute bezuinigen als hij het bij de VRT voor het zeggen zou krijgen?

Zijn er afspraken gemaakt over de archivering van de door Woestijnvis voor de VRT gemaakte producties? Zitten die in het archief van de VRT of blijven ze bij het productiehuis?

De heer *Philippe De Coene* vraagt of de heer Vandenhaute het eens is met de visie dat er in Vlaanderen, al dan niet verhoudingsgewijs, te veel productiehuizen zijn. Is hij het ermee eens dat het kwaliteitsaanbod van de VRT verpletterend is voor de commerciële concur-

renten? En blijft het antwoord op die vraag hetzelfde als De Vijver zelf met een televisieomroep begint?

3. Antwoorden van de heer Wouter Vandenhaute, met reacties van leden

De heer *Wouter Vandenhaute* zegt dat zijn ideeën als burger en als ondernemer niet of nauwelijks uiteenlopen. Zijn verklaringen hier zijn een persoonlijke getuigenis van zijn 25-jarige ervaring in de mediawereld: eerst als sportjournalist, nadien als programmamaker en de voorbije veertien jaar als ondernemer. Het Vlaamse medialandschap is overigens bijzonder boeiend, niet alleen bij de televisie, maar ook op het gebied van de radio. De kwaliteit en de competitiviteit zijn zeer hoog. Pakweg de voorbije twintig jaar is er een brede talentvolle en ambitieuze generatie aangetreden bij de diverse onderdelen van het medialandschap en Woestijnvis was daarbij maar één van de spelers. Het is zaak dit niveau aan te houden. De interesse van De Vijver in SBS Belgium, die blijkbaar voor nogal wat deining heeft gezorgd, en de stappen die nu worden gezet, gaan alleen uit van de bekommernis om het bestaande kwaliteitsniveau te handhaven. De Vijver was trouwens geen vragende partij om deze stap nu te zetten, maar speelt enkel in op de evoluties in het medialandschap.

Ten tijde van de komst van de commerciële omroep was de openbare omroep een duf en bijzonder arrogant huis. De prille vtm, die het nochtans dag na dag beter deed, werd meewarig bekeken en eigenlijk niet ernstig genomen. Dat heeft dan tot een eerste grote braindrain geleid van creatievelingen naar de commerciële omroep en naar beginnende productiehuizen. Een aantal talentvolle mensen verkoos echter bij de VRT te blijven: de meeste journalisten en daarnaast ook een aantal mensen die niet naar de commerciële omroep wilden omdat ze zich daar niet thuis voelden. Van die laatste groep zouden nadien heel wat mensen bij Woestijnvis terechtkomen. Een hele tijd nadien overigens, want het klopt niet dat de mensen van Woestijnvis het vak hebben geleerd bij de VRT, de deur daar achter zich dicht hebben getrokken en meteen een productiehuis hebben opgezet. De spreker heeft in maart 1992, nadat 'Het huis van wantrouwen' was afgelopen, de openbare omroep verlaten en stond daar pas in september 1997 terug met 'Man bijt hond'. Het heeft dus vijf en een half jaar geduurd om met een groep jonge mensen zich verder in het vak te bekwamen en uiteindelijk te beslissen om een productiehuis op te zetten. Het verhaal van Mark Uytterhoeven is vergelijkbaar: hij is een jaar later, na 'Morgen maandag' bij de openbare omroep vertrokken.

Met Woestijnvis werd begonnen omdat de VRT (toen nog BRTN) in het midden van de jaren 90 uitgeteld was. De overheid heeft toen terecht geoordeeld dat het geen zin had om zoveel overheidsgeld te blijven investeren in een openbare omroep die de voeling met het brede Vlaamse publiek had verloren. Er is dan beslist dat samenwerking moest worden nagestreefd met privéproductiehuizen, niet uit sympathie met de jonge creatievelingen die daar aan de slag waren, maar louter vanuit de realiteit dat de openbare omroep er niet meer in slaagde om goede en succesvolle programma's te maken.

Woestijnvis heeft een veilige haven gecreëerd voor talent dat nog niet naar de commerciële omroep was vertrokken, maar zich niet meer thuis voelde bij de openbare omroep. De VRT was meteen vragende partij voor langlopende contracten. Er werd eerst een contract getekend voor twee jaar, maar dat werd op vraag van de VRT na een jaar opengebroken. Woestijnvis is zelf nooit vragende partij geweest voor een exclusiviteitscontract, de vraag kwam vanuit de openbare omroep en was in de toenmalige situatie niet meer dan begrijpelijk. Woestijnvis is daarmee akkoord gegaan, vanuit de overweging dat dit de focus en de interne dynamiek van het bedrijf ten goede kwam. De houding van Woestijnvis is er altijd al één geweest van: als het kan met de VRT, graag, en als het niet met de VRT kan, zal een andere toekomst worden gezocht.

Het is overigens merkwaardig dat hoewel de onderhandelingen over de nieuwe beheersovereenkomst en het debat over de toekomst van de openbare omroep nog maar net zijn begonnen, er toch al is beslist dat exclusiviteitscontracten niet meer kunnen. De controverse rond de exclusiviteitscontracten is een zeer vreemde zaak. Of er al dan niet een exclusiviteitscontract wordt gesloten, moet immers een beleidskeuze zijn en een exclusiviteitscontract is daarbij maar een instrument. In dat opzicht is het bijzonder vreemd dat het exclusiviteitscontract met Woestijnvis de afgelopen jaren het belangrijkste item is geweest in het debat over de openbare omroep.

In de hypothese dat hij gedelegeerd bestuurder van de VRT zou zijn, wat zich overigens nooit zal voordoen, zou de heer Vandenhaute een groot voorstander zijn van exclusiviteitscontracten. Als het over de 'corebusiness' gaat is dat immers belangrijk. Bij de commerciële omroepen ging men er dan ook van uit dat de overeenkomst met de vtm buiten schot zou blijven bij de besparingen. Het tegendeel was echter waar: de eerste beslissing was dat er geen exclusiviteitscontracten meer mogen komen. Daarnaast werd beslist tot een beperking van de financiële middelen die naar productiehuizen mogen gaan en dat van dat maximum maar een bepaald percentage naar één productiehuis mag gaan. Wat de onderliggende visie bij deze beslissingen is, is vooralsnog niet duidelijk. Op de bedenking van de heer *Johan Verstreken* dat deze beslissingen niet door het Vlaams Parlement, maar door de VRT zijn genomen, antwoordt de spreker dat hij alleen maar de gevolgen kan vaststellen van beslissingen die voortvloeien uit het complexe proces tussen de VRT en haar aandeelhouder.

Wat vooral is misgelopen in de relatie tussen de VRT en haar belangrijkste leverancier, Woestijnvis, is dat de openbare omroep die relatie de afgelopen jaren nooit wezenlijk heeft gemanaged. De laatste vijf à zes jaar, periode waarin telkens andere mensen aan de top zaten bij de openbare omroep, verloor de VRT en haar aandeelhouder zich in oeverloze discussies. Dat in 2011 het contract afloopt met een belangrijke leverancier, die een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan het succes van de VRT, was nochtans bekend, zowel bij de VRT als bij haar aandeelhouder. Een groot deel van de kritiek op dat contract zou begrijpelijk zijn geweest als er slecht mee was omgegaan, maar Woestijnvis heeft almaar beter gepresteerd. Woestijnvis heeft de VRT verscheidene keren de hand gereikt en heeft ook ideeën aangereikt voor het herdefiniëren van de relatie, maar daarover is er zelfs geen begin van discussie geweest. Zo werd onder meer de mogelijkheid gesuggereerd om via een pps-constructie samen een productiehuis op te zetten.

Als de overheid de VRT zou willen verkopen, dan zou ze een standbeeld mogen oprichten voor Woestijnvis, dankzij wie de waarde van de openbare omroep enorm is toegenomen. Uit een vergelijking van de waarde van de VRT op het moment dat de samenwerking met Woestijnvis is begonnen en de huidige waarde, zou blijken dat Woestijnvis een gigantische meerwaarde heeft gecreëerd. Die meerwaarde weegt ongetwijfeld op tegen al het overheidsgeld dat in Woestijnvis werd geïnvesteerd. Het klopt uiteraard dat er heel wat overheidsgeld naar Woestijnvis is gegaan, maar met dat geld werden goede en succesvolle programma's gemaakt, het bedrijf werd goed beheerd, er werd een langetermijnvisie ontwikkeld en er werden goede krachten aangetrokken. Woestijnvis bestaat intussen veertien jaar en er werd nog nooit een dividend uitgekeerd.

Exclusiviteitscontracten zijn een fetisj geworden. Niets belet Woestijnvis trouwens om met de VMMa of SBS een exclusiviteitscontract te sluiten. Voor een zender is het sowieso een goede zaak als via een dergelijk contract een langlopende samenwerking kan worden opgezet met sterke productiehuizen die veel kwalitatieve programma's kunnen leveren. Hoe het exclusiviteitscontract met Woestijnvis de voorbije jaren werd gemanaged of, correcter, niet werd gemanaged, is voor een deel ook de verantwoordelijkheid van de aandeelhouder. De voorbije vijf à zes jaar is er weliswaar veel gediscussieerd over de VRT, maar werd er weinig beleid gevoerd. Nu de nieuwe beheersovereenkomst moet worden opgesteld, weet niemand welke richting het daarbij uit moet. Het is van het allergrootste belang

dat de openbare omroep een beleid kan voeren op lange termijn en de overheid moet als aandeelhouder de lijnen daarvoor uitzetten. De voorbije vijf à zes jaar is er bij de VRT gewoon geen beleid gevoerd en zoiets is in een bedrijf een gedeelde verantwoordelijkheid van het management en de aandeelhouders.

Staat de dominantie van de VRT het overleven van de commerciële omroepen in de weg? Door zijn interesse te betonen in een overname van SBS, heeft De Vijver die vraag in feite al beantwoord. Of het effectief tot een overname zal komen is nog een andere zaak, want er zijn andere gegadigden die over meer financiële middelen beschikken. Als een relatief kleine speler overweegt om omroepactiviteiten op te zetten, betekent dit dat hij van oordeel is dat er ruimte is. Is de huidige markt verstikt? Absoluut, in dat opzicht had de vertegenwoordiger van SBS gelijk. Er is momenteel een duopolie dat de facto eigenlijk een commercieel monopolie is. Uit de uiteenzetting van de eerste spreker bleek dat nu het bij de VMMa begint te dagen dat het commerciële monopolie voor de televisie gaat eindigen, men een commercieel monopolie voor de radio wil pogen te installeren. De VRT is momenteel een zeer grote speler en iedereen is het erover eens dat een marktaandeel van meer dan 40 percent eigenlijk overdreven groot is. Om daar iets aan te doen, volstaat het wellicht de normale marktmechanismen te laten spelen. Een sterke openbare omroep is hoe dan ook een noodzaak, die omroep moet voldoende groot zijn en mag niet verworden tot een nichezender.

De voorbije vijftien jaar zijn er in het Vlaamse medialandschap uiteindelijk maar twee vrij grote spelers gegroeid: Studio 100 en de groep rond Woestijnvis. Een productiehuis opzetten is op zich heel eenvoudig, maar om wat ademruimte te hebben en goede mensen te kunnen aantrekken, is een budget van pakweg vijf miljoen euro echt een ondergrens. Er zijn ongetwijfeld heel wat productiehuizen die deze ondergrens niet halen momenteel. Misschien is dat wel marktverstorend, want er zijn nu eenmaal voldoende middelen nodig om een bepaalde kwaliteit te kunnen halen. Overigens klopt het niet dat het Vlaams Parlement geen zicht heeft op de middelen van Woestijnvis: de jaarrekeningen zijn bekend en de inhoud van het beruchte exclusiviteitscontract is dat intussen ook. Toen dat contract uitlekte, heeft niemand van de commerciële spelers gezegd dat de gehanteerde prijzen niet marktconform waren. Dat de mythe van de zogenaamde hoge prijzen nog altijd blijft opduiken, is dan ook zeer opmerkelijk.

Wat de rechten op programma's betreft, is het logisch en normaal dat die rechten berusten bij wie de programma's heeft verzonnen. Wat er vervolgens met die rechten gebeurt, is voorwerp van negociatie. In het algemeen berusten de rechten op de programma's van Woestijnvis bij het productiehuis. Het is immers Woestijnvis dat deze programma's, het format 'Man bijt hond' bijvoorbeeld, heeft verzonnen. De bekommernis om die rechten is terecht maar, nogmaals, het is niet het exclusiviteitscontract dat het grote probleem is, wel het mismanagement bij de VRT. De Vijver blijft verder de hand reiken aan de openbare omroep, maar is ook niet bang van een toekomst zonder de VRT. De interesse in SBS is dan ook gemeend.

Laten de besparingen nog toe om een programma als 'De Slimste Mens' te maken? Geruime tijd geleden al werd beslist dat programma een jaar van het scherm te halen. Daarna zal het wellicht terugkeren, maar of dat bij de VRT, VMMa of SBS zal zijn is nu nog niet bekend. De Slimste Mens is overigens een relatief goedkoop programma. Commerciële omroepen zijn ongetwijfeld voetstoots bereid de helft meer te betalen en zelfs het dubbele van de huidige prijs zou zeker bespreekbaar zijn. Woestijnvis is er in zijn relatie met de openbare omroep altijd van uitgegaan om een bepaalde gemiddelde kwaliteit te leveren tegen een bepaalde gemiddelde prijs. De marge verschilt dus naargelang van het soort van programma. Voor de VRT bood dat het voordeel dat er zeven jaar lang zekerheid was over een aanbod van kwalitatieve programma's, zonder dat over de prijs moest

worden gediscussieerd. Het exclusiviteitscontract dat in 2004 werd gesloten, was eigenlijk spotgoedkoop voor de openbare omroep. Dat er niet werd geanticipeerd op de toekomst bij de VRT, kon alleen met lede ogen worden aangezien.

Woestijnvis is tijdens de afgelopen jaren geen uitzondering geweest en heeft ook bespaard, onder meer via het laten afvloeien van mensen. Besparingen zijn in principe altijd mogelijk, maar men moet beseffen dat het aanhouden van een bepaald kwaliteitsniveau nu eenmaal de nodige investeringen vergt.

Wat ten slotte de vraag betreft waarom gewezen VRT-medewerkers blijkbaar veel creatiever worden nadat ze de openbare omroep hebben verlaten, zegt de heer Vandenhaute dat er naar zijn aanvoelen geen creatief klimaat is binnen de VRT. Dat is overigens niet nieuw, het was ook al zo toen hij als beginnend sportjournalist zijn opwachting maakte bij de openbare omroep. Er kunnen ongetwijfeld zinnige argumenten worden ingebracht om bij de VRT alles opnieuw intern te gaan produceren, maar met het daar heersende klimaat en in de supercompetitieve markt die er intussen bovendien is, zou dat bijzonder moeilijk zijn.

Op de vraag van de heer *Bart Caron* of en hoe kan worden gegarandeerd dat de wielerwedstrijden van Flanders Classics ook in de toekomst op het open net te zien zullen zijn en met dezelfde kwaliteit als nu het geval is, antwoordt de heer Vandenhaute dat bij zijn weten niemand overweegt om wielrennen achter een decoder te steken. Dat is in het verleden wel het geval geweest, maar gelukkig heeft de hier verguisde Aimé Van Hecke in het midden van de jaren 90 het potentieel ingezien van het wielrennen voor de televisie. De wedstrijden van Flanders Classics, waarvan De Vijver eigenaar is, gaan in geen geval achter een decoder en dat zal wellicht ook niet gebeuren met pakweg de Ronde van Frankrijk.

De heer *Jurgen Verstrepen* merkt op dat het overnamebod op SBS veel stof heeft doen opwaaien en door sommigen zelfs als een oorlogsverklaring aan de VRT wordt gezien. De heer Vandenhaute liet echter veeleer uitschijnen dat hij in die richting wordt geduwd. Wie zit daar dan achter? De heer *Wouter Vandenhaute* herhaalt hierop dat het probleem aan de basis het niet managen van het exclusiviteitscontract is. Als daar, ook na herhaalde vragen maar geen duidelijkheid over komt, is het toch logisch dat Woestijnvis op zoek gaat naar een eigen toekomst? Als SBS dan te koop komt, is dat een mogelijkheid die zich aandient. Als er toch nog een nieuwe samenwerking komt, hoopt hij dat daar ook bij de aandeelhouder een brede consensus over is. De manier waarop in dit parlement in het verleden over Woestijnvis is gedebatteerd, roept op zijn minst veel vragen op. De heer *Bart Tommelein* tekent hierbij aan dat niet mag worden veralgemeend: in deze commissie zijn ook al heel wat woorden van lof gevallen voor de werking en de creativiteit van Woestijnvis. Het is zeker juist dat de waarde van de VRT is toegenomen dankzij de samenwerking met Woestijnvis, maar de vraag is hoe die waarde zal evolueren als de VRT niet de rechten heeft op al die programma's. De heer *Wouter Vandenhaute* wil er geen misverstand over laten bestaan dat hij veel waardering heeft voor het werk dat hier wordt geleverd. Dat er soms een partijpolitiek spel wordt gespeeld, is begrijpelijk. Op de vraag van de heer Jurgen Verstrepen of het dan een optie is dat de VRT aandeelhouder wordt bij Woestijnvis, zegt hij nog dat het idee van een pps-constructie naar voor is geschoven. Daar werd echter niet op gereageerd en het is nu eenmaal zo dat 'it takes two to tango'.

II. UITEENZETTINGEN VAN DE HEREN PETER BOUCKAERT EN STEVEN ALLCOCK

1. Presentatie van de heer Peter Bouckaert

De heer *Peter Bouckaert*, lid van de raad van bestuur van de Vlaamse Onafhankelijke Televisieproducenten (VOTP) en voorzitter van de Vlaamse Film Producenten Bond, zegt dat VOTP ruim 90 percent van de onafhankelijke televisieproductiehuizen in Vlaanderen vertegenwoordigt.

1.1. De jonge, snelgroeiende audiovisuele sector in Vlaanderen

Voor de komst van de vtm waren in de Vlaamse audiovisuele sector slechts enkele pioniers met film bezig en dan nog weinig continu. Op niet meer dan twintig jaar tijd is een sterk competitieve markt voor uitbestede producties ontstaan, met professionele bedrijven, een sociaal kader en een wettelijke regulering. De werkgelegenheid steeg enorm.

Ook de kwaliteit en de vernieuwing van de producties zijn sterk toegenomen, wat de spreker illustreert met cijfers. In de periode 2006-2009 zijn zo niet minder dan 42 programma's verkocht aan in totaal 24 landen en werden er 24 programma's genomineerd op prestigieuze internationale fora: elf voor de Gouden Roos van Luzern, acht voor de Prix d'Europe en vijf op het Televisiefestival van Monte Carlo. Dat is disproportioneel veel voor een kleine regio als Vlaanderen.

1.2. Impact van de besparingen bij de VRT op de onafhankelijke sector

De impact van de besparingen bij de openbare omroep wordt geschat op grond van vertrouwelijke cijfers die de leden jaarlijks aan VOTP verstrekken over hun omzet, tewerkstelling enzovoort. Een aantal gegevens verschilt van de cijfers die de VRT presenteert, als gevolg van een andere interpretatie. De cijfers van VOTP zijn gebaseerd op bestedingen bij de onafhankelijke producenten en op het productiejaar en niet dat van uitzending, zoals bij een omroep. Uit die cijfers blijkt dat tussen 2006 en 2009 de omzet van de onafhankelijke producenten uit voor de VRT geproduceerde programma's met 35 percent is gedaald. Bestedingen bij onafhankelijke producenten maken minder dan 20 percent van het VRT-budget voor tv-programma's uit – terwijl de VRT altijd aangeeft te streven naar minstens 25 percent – en slechts 10 percent van het totale budget van de openbare omroep.

Het aantal onafhankelijk geproduceerde uitzenduren bij de VRT daalde echter in dezelfde periode met slechts 13 percent, wat de enorme druk op de programmabudgetten duidelijk maakt. Er wordt ook steeds meer herhaald bij de openbare omroep, en bij alle omroepen trouwens. Op drie jaar tijd is de VRT bijna drie keer meer herhalingen gaan uitzenden. De spreker waarschuwt dat het effect van besparingen altijd met één tot twee jaar vertraging op het scherm te zien is, voor fictie zelfs drie tot vier jaar. De impact van de besparingen die nu gebeuren, zal dus maar over enkele jaren zichtbaar worden.

Uit gesprekken met de VRT blijkt dat de openbare omroep in 2012 ongeveer 41 miljoen euro wil besteden bij onafhankelijke productiehuizen. Dat is bijna 50 percent minder dan in 2005.

1.3. Pleidooi voor een breder perspectief

Het is voor de Vlaamse audiovisuele sector niet duidelijk hoe de Vlaamse overheid de toekomst van die sector ziet. Om te beginnen is het een nadeel dat deze sector onder vier beleidsdomeinen valt: Media, Cultuur, Economie en Werk, en Buitenlandse Handel. Er is immers nood aan een totaalvisie. Het gaat bovendien om een creatieve sector, die wellicht het meest van alle investeert in innovatie en in onderzoek en ontwikkeling, nog afgezien van de grote impact op andere sectoren als mode, games, film en vrije tijd.

De audiovisuele sector is ook erg arbeidsintensief: 80 percent van de budgetten gaat naar lonen. Bovendien zijn die banen regionaal verankerd. Verder hebben lokale producties een enorme invloed op de culturele identiteit, het zelfbewustzijn en het maatschappijbeeld, en zijn zij een motor voor interne creativiteit. In Wallonië is dat anders: er wordt weinig toegevoegde waarde gegenereerd door een sector die als dienstverlenende of lageloonindustrie voor Frankrijk fungeert. Een audiovisuele industrie kan niet bestaan zonder een sterke lokale markt. Het verhaal van bijvoorbeeld Studio 100 toont dat duidelijk aan. De cruciale vraag is of de Vlaamse overheid de audiovisuele sector erkent als een toekomstgerichte speerpuntsector bij de uitbouw van een creatief en innovatief Vlaanderen.

1.4. Betekenis van de openbare omroep voor de onafhankelijke audiovisuele sector in Vlaanderen

De openbare omroep is in elk land een belangrijke motor van de audiovisuele sector, omdat hij los van de marktomstandigheden zorgt voor een broodnodige basiscontinuïteit op het vlak van volume en innovatie. Het opzetten van lokale producties vergt immers veel meer energie en het is risicovoller dan het kopen van programma's op de internationale markt. De VRT moet een referentie zijn voor kwaliteit en vernieuwing. De openbare omroep heeft de afgelopen jaren heel wat innovatieve programma's de kans en de tijd gegeven om hun weg te vinden naar het publiek. Dit alles neemt niet weg dat VOTP voorstander is van een evenwichtig medialandschap van openbare en commerciële omroepen, waarin wordt samengewerkt met productiehuizen en distributeurs. Partijen die elkaar nodig hebben, zorgen immers voor een sterke dynamiek, zoals de afgelopen jaren in Vlaanderen is gebleken.

1.5. Concrete suggesties voor de nieuwe beheersovereenkomst van de openbare omroep

Om de vermelde redenen vindt VOTP dat de rol van de openbare omroep ten aanzien van een gezonde en duurzame dynamiek in de onafhankelijke Vlaamse audiovisuele sector in de beheersovereenkomst moet worden ingeschreven, net als een billijke rechtenverdeling tussen de omroepen en de productiehuizen. Voor de continuïteit van een productiehuis en voor een gezond ondernemersklimaat is het belangrijk dat de vruchten van succesvolle programma's of concepten kunnen worden geplukt voor investeringen in toekomstige creativiteit. VOTP pleit verder voor de inschrijving van een verplichte minimumbesteding van 25 percent aan onafhankelijke producties. Investering in eigen Vlaamse inhoud moet gegarandeerd worden in alle genres, en dus niet alleen in sport en nieuws. Tot slot vraagt VOTP voldoende aandacht voor het continue streven naar innovatie en kwaliteit, ook bij amusementsprogramma's.

1.6. Reflecties op de vorige uiteenzettingen

Zoals uit de presentaties van deze voormiddag bleek, bereiken de Vlaamse omroepen 85 percent van het publiek. In Franstalig België kijkt nog altijd meer dan 35 percent van de bevolking naar Franse zenders. Een groot marktaandeel gaat daar bovendien naar RTL, dat weinig lokale inhoud uitzendt.

VOTP vindt een besparing van 65 miljoen euro op een budget van 450 miljoen euro enorm, als disproportioneel veel daarvan wordt afgewenteld op externe producties. 80 percent van het budget van de audiovisuele sector gaat naar lonen en die lonen worden, terecht, geïndexeerd. Tegelijk verminderen de bestede budgetten echter jaar na jaar. De sector zit daar dus tussen hamer en aambeeld.

De onafhankelijke sector is zeer blij dat zowel de openbare als de commerciële omroep vanaf het begin voor VOD hebben laten betalen. Men leert op die manier aan de kijker dat die extra dienstverlening geld kost, ook al betaalde hij of zij als belastingbetaler al een keer voor de eerste uitzending via het open net of om dat programma op te nemen.

In Nederland is het zakenmodel van video op aanvraag dood voor de lokale filmsector omdat de openbare omroep gratis films ter beschikking stelt.

De heer De Keyser voerde aan dat het Vlaamse publiek verwend is. Dat publiek is inderdaad gaan houden van lokale programma's, omdat jaar na jaar in lokaal talent is geïnvesteerd en daar nu de vruchten van worden geplukt. De Vlaamse omroepen hebben daardoor een alternatief voor de hegemonie van Amerikaanse producties. Dat is trouwens ook in de filmsector het geval. Hun positie zou heel anders zijn als ze met internationale majors zouden moeten onderhandelen.

Wat de zogenoemde artificiële markt voor productiehuizen betreft, klopt de vergelijking met Parijs niet. Men moet dat zien op de schaal van Frankrijk, dat 60 miljoen inwoners heeft en ontzettend veel producenten. Er worden elk jaar 250 Franse films geproduceerd. Blijkbaar heeft de heer Duco Sickinghe zich in een eerdere hoorzitting laten ontvallen dat 90 percent van de films op de Franse omroepen van Amerikaanse origine is, maar in werkelijkheid wordt een bijzonder groot aantal Franse films uitgezonden.

De spreker merkt tot slot nog op dat ook de internationale inhoud die in Vlaanderen wordt aangeboden, eerst ergens op een lokale omroep op een lokale markt is gefinancierd samen met lokale productiehuizen. Dankzij een sterke eigen sector gaan Vlaamse producten zoals 'Vermist' nu ook meer en meer de omgekeerde kant op.

2. Presentatie van de heer Steven Allcock

2.1. Studio 100: content en productie

De heer *Steven Allcock*, business affairs manager bij Studio 100 en voorzitter van VOTP, zegt dat Studio 100 in 1996 is begonnen met vijf medewerkers. Thans stelt het bedrijf meer dan 600 mensen te werk in Schelle, Londerzeel, Breda, München, Parijs en Sydney. In de Franse hoofdstad gaat het om een tekenfilmstudio, die geniet van een subsidieregeling die in Vlaanderen niet bestaat. In de Benelux levert Studio 100 content aan onder meer Ketnet, VMMa, TROS, Nickelodeon en Club RTL.

De meest recente, geauditeerde cijfers dateren uit 2009. De omzet bedroeg toen 132 miljoen euro en de winst voor rente, belastingen, afschrijvingen en herwaarderingen 28 miljoen euro. Studio 100 probeert zijn content op zoveel mogelijk platforms te exploiteren. Het uitgangspunt is tv, maar dat vertegenwoordigt nog slechts 10 percent van de omzet. Als nevenexploitaties zijn er een uitgeverij, een multimedia-afdeling, pretparken, merchandising, licensing, theatershows. De corebusiness is het vertellen van verhalen.

Vroeger was de distributie van audiovisuele content eenvoudig: men maakte een afspraak met een tv-omroep. De verspreiding van de aandacht, zelfs bij het kinderpubliek, dwingt het bedrijf om op zoveel mogelijk platforms aanwezig te zijn, ook al blijft generalistische tv het vertrekpunt. In een intussen sterk versnipperde Vlaamse markt met ook internationale spelers maakt lokale content nog altijd het verschil.

Studio 100 heeft met de VRT geen exclusiviteitsrelatie maar een preferentieel partnerschap, waarvan de vorm varieert van coproductie tot verkoop van uitzendrechten. De kaderovereenkomsten volgden meestal de duur van de beheersovereenkomsten. De jarenlange samenwerking met de VMMa leverde Kabouter Plop op en sinds 2009 is er vtm Kzoom, waarvoor Studio 100 een uitzendlicentie heeft gegeven voor zijn catalogus van nostalgische kinderprogramma's.

Met Telenet heeft Studio 100 een overeenkomst voor de betaalzender Prime. In Wallonië gaat binnenkort op Club RTL een dagelijks Studio 100-blok van start, waarvoor sommige bestaande programma's gedubd worden en andere volledig hermaakt. In Nederland wordt

samengewerkt met jeugdzender Z@ppelin, waarbij Studio 100 ofwel zelf produceert ofwel uitzendrechten verkoopt. Ook voor de commerciële kinderzender Nickelodeon produceert het bedrijf programma's, zoals het succesvolle 'Het huis Anubis'.

Verder noemt de spreker nog Studio 100 TV, waarvan op dit moment Telenet Digital TV de licentie heeft, dat muziekclips uitzendt voor kinderen. Hetzelfde kanaal wordt sinds kort ook in Nederland verdeeld via KPN en binnenkort ook via Ziggo en UPC. Studio 100 TV brengt op kinderen en gezinnen gerichte muziek die niet meer door de traditionele radiozenders wordt gebracht. Bovendien gaat het in de shows van Studio 100 om participatie en daarom is het van belang dat de kinderen de nummers kennen.

Wat VOD betreft, noemt de spreker 'Studio 100 à la carte' op Telenet, maar de inhoud kan ook opgevraagd worden via Ketnet of iWatch. Daarnaast biedt Studio 100 zijn content aan op twee websites, waarvoor ook specifieke capsules van twee tot drie minuten rond bepaalde karakters worden gemaakt. In het theater worden dezelfde figuren heel bereikbaar voor de kinderen. Studio 100 heeft ondertussen ook al twintig films geproduceerd en dat zonder enige overheidssubsidie. De samenwerking met de Persgroep neemt de vorm aan van bijlagen bij Dag Allemaal en Het Laatste Nieuws.

De verdere ambities van Studio 100 liggen in het buitenland. Eerste grote stap was de aankoop van de al vermelde EM-cataloog met traditionele figuren, die passen binnen veilige, volgens sommigen conservatieve normen. Studio 100 heeft de ambitie hen terug tot leven te brengen en dus meer te doen dan ze alleen te verkopen. Zo worden in de Parijse studio 76 nieuwe afleveringen van 'Maja de Bij' geproduceerd in 3D.

De ultieme ambitie is echter om de hier in Vlaanderen gecreëerde inhoud groot te maken. Op dit moment verkoopt Bumba het best maar ook Piet Piraat wordt bijvoorbeeld in Nigeria en Turkije bekeken. 'Het huis Anubis' is sinds twee jaar in Duitsland te zien, in een volledig Duitse versie, die wordt geproduceerd in Schelle. Studio 100 slaagde er als eerste niet-Amerikaans productiehuis in een programma te realiseren voor Nickelodeon US: een Engelstalige remake van 'Het huis Anubis'. Die reeks is sinds januari te zien en is een enorm kijkcijfersucces: om 19.00 uur is het marktleider over het geheel van de VS. Terwijl de eerste reeks ondertussen ook in Australië en Groot-Brittannië loopt en binnenkort naar Brazilië gaat, is de tweede in preproductie.

2.2. Studio 100 en de beheersovereenkomst van de VRT

Wat de nota's van minister Lieten en van de CD&V-fractie betreft, zit ook Studio 100 er niet op te wachten dat de VRT verwordt tot een nichezender. Studio 100 onderschrijft ook de stelling dat de VRT een referentie moet blijven op het vlak van kwalitatieve, innovatieve en onderscheidende programma's. Het pleit voor minimum 25 percent uitbestede producties en is uiteraard niet tegen een derde net dat gericht is op kinderen. De oproep tot partnerschappen in de nota van de minister sluit aan bij het feitelijke werkmodel van Studio 100: de exploitatie van rechten wordt altijd gedeeld met de omroepen, weliswaar afhankelijk van het investeringsniveau. Nog in verband met de nota van minister Lieten, gelooft het productiehuis echter niet dat de aandacht voor diversiteit moet vastgelegd worden in quota of regels, want dat kan remmend werken bij de ontwikkeling van creatieve fictie.

Verder klopt de vaststelling van de conceptnota van de CD&V-fractie dat er steeds meer op aanvraag wordt gekeken, maar toch gelooft Studio 100 in een toekomst voor generalistische zenders. Mensen hebben nog steeds een gids nodig die hen door de avond leidt. Over exclusiviteitscontracten spreekt de heer Allcock zich niet uit, maar langlopende contracten moeten wel blijven kunnen, omdat zij productiehuizen de zekerheid bieden die voor ontwikkeling en investering zorgt.

Wat ten slotte de rechtenproblematiek betreft, is het niet zo dat de productiehuizen alle rechten voor zich opeisen. Zij pleiten wel voor een billijke verdeling, niet zozeer van de rechten daarom, maar wel van de opbrengst uit hun exploitatie.

3. Vragen van leden en antwoorden van de heren Bouckaert en Allcock

Mevrouw *Danielle Godderis-T'Jonck* merkt op dat ondanks de daling van de omzet sinds 2006, nog steeds nieuwe productiehuizen worden opgericht. Wordt er dan nog steeds winst gemaakt, of waren de winstmarges vroeger veel groter?

De heer *Peter Bouckaert* antwoordt dat de genoemde omzetdaling alleen de bestellingen van de VRT betreft. Verder zijn in de afgelopen vijf jaar misschien vijf nieuwe productiehuizen opgericht, terwijl er ook enkele verdwenen zijn. Gezien de markt krimpt en de bestaande productiehuizen al geïnvesteerd hebben in jong talent, zijn gretige, pas afgestudeerde jongeren wel verplicht om zelf kleine structuren op te richten, waarmee ze, zij het in eigenlijk schandalige omstandigheden, hun kans kunnen gaan in de sector. De spreker noemt dit roofbouw op toekomstige generaties. Omdat onzekerheid over de toekomst ongezond is, wil de sector langlopende contracten. Als een productiehuis zich voortdurend moet afvragen hoeveel mensen het aan boord kan houden om leefbaar te blijven, kan het geen perspectief bieden aan talentvolle mensen.

De heer *Johan Verstreken* wil weten hoeveel productiehuizen er buiten de twintig leden van VOTP nog zijn. Is groepering aangewezen of zijn er helemaal geen te veel?

De heer *Steven Allcock* begrijpt de focus niet die in het debat over de beheersovereenkomst van de VRT wordt gelegd op het aantal productiehuizen. Hij wijst wel op de trend dat productiehuizen in grotere, buitenlandse handen vallen of internationale samenwerkingsverbanden aangaan, en noemt Sultan Sushi, Eyeworks en Kanakna. Ook de kleinere productiehuizen, zoals Koeken Troef! bijvoorbeeld, hebben echter hun waarde. Er is plaats voor grote en kleine zakenmodellen, de markt bepaalt uiteindelijk wie overleeft.

De heer *Johan Verstreken* wil weten of men daarmee bedoelt dat dit een natuurlijk proces is dat geen regelgeving behoeft. De heer *Peter Bouckaert* verduidelijkt dat VOTP een open structuur is, waarvan vrijwel alle productiehuizen lid zijn – ook de kleinere – en die voorstander is van een gezonde dynamiek. De organisatie helpt haar nieuwe leden bij hun groei naar professionalisering. Of twintig productiehuizen te veel is voor een regio als Vlaanderen, is zeer de vraag.

De heer *Johan Verstreken* vraagt naar de stand van zaken in de samenwerking met de openbare omroep op het vlak van film. Het onderwerp ligt inderdaad in het raakvlak van verschillende beleidsdomeinen. Het lid vermoedt dat productiehuizen die willen exporteren, een beroep kunnen doen op Vlaanderen in Actie. Gebeurt dat al? Verder heeft F.I.T. op een hoorzitting in het Vlaams Parlement erkend dat het de sector tot nu toe te weinig ondersteunde en wil het daar verandering in brengen. Wordt al overleg gepleegd?

Vervolgens vraagt hij of de productiehuizen het belang van sterke amusementsprogramma's – en niet alleen cultuur en nieuws – op de openbare omroep erkennen, dan wel of zij die eerder als een opdracht voor de commerciële zenders zien. Wat moet daarover opgenomen worden in de beheersovereenkomst? Verder informeert hij naar het vermelde Franse subsidiemechanisme. Is het succes van Studio 100 niet het bewijs dat men groot kan worden zonder exclusief contract? Hoe staat men tegenover een tweede VRT-net met overdag Ketnet en na 20.00 uur Canvas, zonder sportonderbrekingen?

De heer *Peter Bouckaert* antwoordt dat de directie van de VRT weliswaar wil investeren in films, maar dat het feitelijke budget de facto toch kleiner wordt. Zo kan de omroep zijn eerdere investeringen in 'De Zaak Alzheimer' en 'Dossier K', twee zeer succesvolle verfil-

mingen van detectiveromans van Jef Geeraerts, niet herhalen voor een derde coproductie in die reeks. Aan de kant van de VMMa daarentegen wordt nog altijd in films geïnvesteerd.

De gesprekken tussen de filmsector en F.I.T. leerden dat de steun niet compatibel is met de investeringen van het VAF, wat door de heer *Steven Allcock* wordt bevestigd.

De heer *Peter Bouckaert* antwoordt verder dat VOTP, net als de commerciële omroepen trouwens, niet tegen amusementprogramma's op de VRT is. Dergelijke programma's hebben wel degelijk ook een educatieve waarde. Op de vraag over het Franse subsidiesysteem voor animatie zal de heer Allcock antwoorden, maar van Frankrijk valt in het algemeen veel te leren. Zo bestaan daar quota voor de omroepen en wordt een deel van de opbrengst van Amerikaanse films in de bioscopen terug geïnvesteerd in lokale producties.

De heer *Johan Verstreken* wil weten hoe de productiehuizen staan tegenover quota voor films en dergelijke in de beheersovereenkomst van de VRT.

De heer *Peter Bouckaert* antwoordt dat VOTP graag de norm van 25 percent voor bestedingen aan externe producties in de beheersovereenkomst opgenomen ziet, maar dan moet ook duidelijk gedefinieerd worden hoe dat aandeel wordt gemeten. Hij pleit ervoor om alleen externe programma's die gemaakt zijn door onafhankelijke producenten te verrekenen en niet de uitbesteding aan facilitaire bedrijven bij interne producties. Een duidelijke definitie is dus wenselijk.

De heer *Steven Allcock* legt uit dat de Franse overheid bepaalde onderdelen van het productieproces voor animatie substantieel ondersteunt, zonder dat de producent zijn rechten verliest. Hij verduidelijkt nogmaals dat men geen exclusiviteitscontracten maar langlopende contracten vraagt. Studio 100 ondersteunt het derde kanaal van de VRT als idee in de visienota van de minister, maar een ononderbroken blok van 06.00 uur tot 18.00 uur, zoals het Nederlandse Z@ppelin dat heeft, kan natuurlijk ook. Op de vraag van de heer *Johan Verstreken* of een derde kanaal dus niet echt nodig is, bevestigt de heer *Steven Allcock* dat het Vlaamse kind al een mooi aanbod heeft op de diverse zenders. Het heikele punt is de huidige onderbreking van de kinderprogrammering op de VRT.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Danielle GODDERIS-T'JONCK,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BRTN	Belgische Radio- en Televisieomroep, Nederlandstalige uitzendingen
F.I.T.	Flanders Investment & Trade
pps	publiek-private samenwerking
RTL	Radio Télévision Luxembourg
SBS	Scandinavian Broadcasting Systems
UPC	United Pan-European Communications
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VMMa	Vlaamse mediamaatschappij
VOD	video-on-demand
VOTP	Vlaamse Onafhankelijke Televisieproducenten
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VS	Verenigde Staten
vtm	Vlaamse Televisiemaatschappij
3D	driedimensionaal